

Dhulgariirada Oregon

Marka gariirku bilaabmo

Degaanka Multnomah
Magaalada Portland

Waa maxay dhulgariirku?

Dhulku wuxuu ka samaysan yahay dhagaxyo waaweyn oo loo yaqaan lakabyada dhulka (tectonic plates.) Lakabyadani waa kuwo mar kasta hadba meel u socda dhulka korkiisa iyagoo xawaare gaaban ku socda. Way kala bixi karaan, way isdhaafi karaan iyagoo is taabanaya, ama way is hirdiyi karaan.

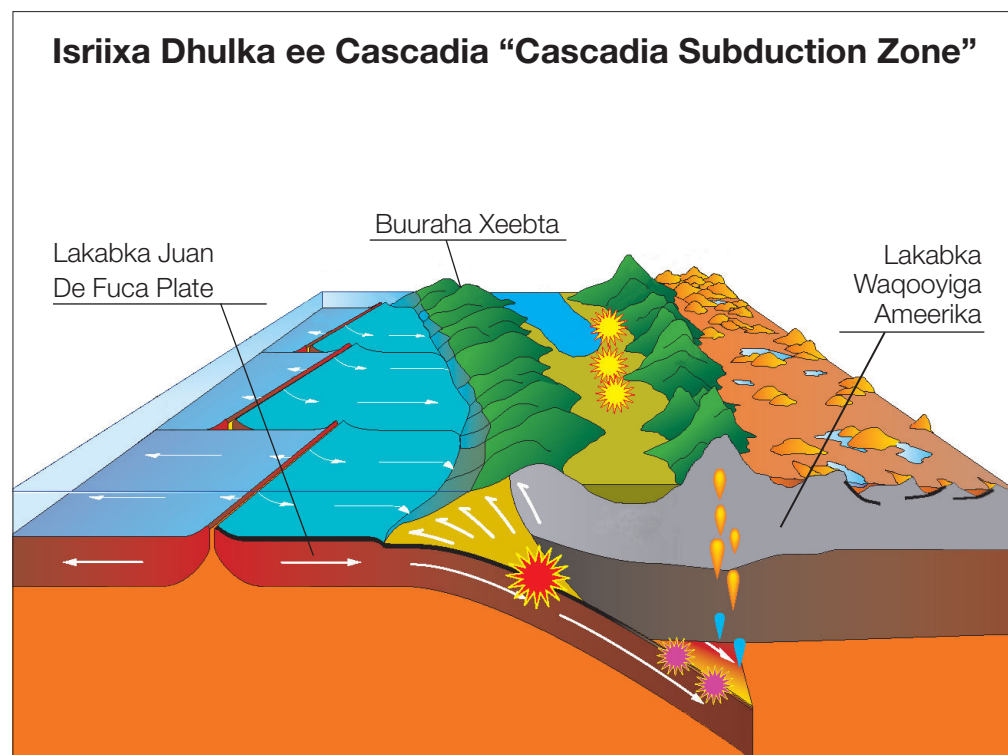
Marka ay is hirdiyaan, waxaa dhasha cadaadis.

Mararka qaarkood, cidhifka mid ka mid ah hal lakab ayaa ka hoos baxa lakabka kale. Ka hoos baxani ayaa sii daaya cadaadis isagoo keena in dhulku gariiro sidoo kalena hadba dhinac u ruxmo.

Oregon waxay leedahay dhulgariiro yaryar oo wakhtiyada oo dhan ka dhaca kuwaasi oo ah ku dhawaad 300 sanadkii. Waa wax fiican maxaa yeelay dhulgariirada yar yar ee badan waxay sii daayaan cadaadiska ka dhasha halka lakabyada dhulku (tectonic plates) iskaga yimaadaan. Sida caadiga ah ma dareemi karno dhulgariirada yar yar. Si kastaba ha ahaatee, Oregon waxaa sanadkii ka dhaca qiyaastii 15 dhulgariir kuwaasi oo ku filan in dadku dareemaan. Kuwani ma keenaan waxyeelo aad u badan.

Marka ay jirto siibasho weyn, dhulgariirku wuxuu keeni karaa dhaqdhaqaaq badan. Marka la joogo Waqooyi-galbeed, kani waxaa loo yaqaan Dhulgariirka Isriixa Dhulka ee Cascadia “Cascadia Subduction Zone Earthquake”. Dhulgariirkii weynaa ee u dambeeyay wuxuu dhacay 1700. Dhulgariirada waaweyni waxay dhacaan qiyaastii 240-kii sano ee kasta. Qofna ma garanayo hubaashii goorta laga yaabo in uu dhaco Dhulgariirka Cascadia oo kale, laakiin saynisyahanadu waxay aaminsan yihiin in uu dhici karo inta aan noolnahay.

Dhulgariiradani waxay dhici karaan digniin la'aan. Sidaa darteed waa muhiim ah in loo diyaar garoobo.

LAGA SOO XIGTAY: ADEEGA BEERAHA NASASHADA QARANKA

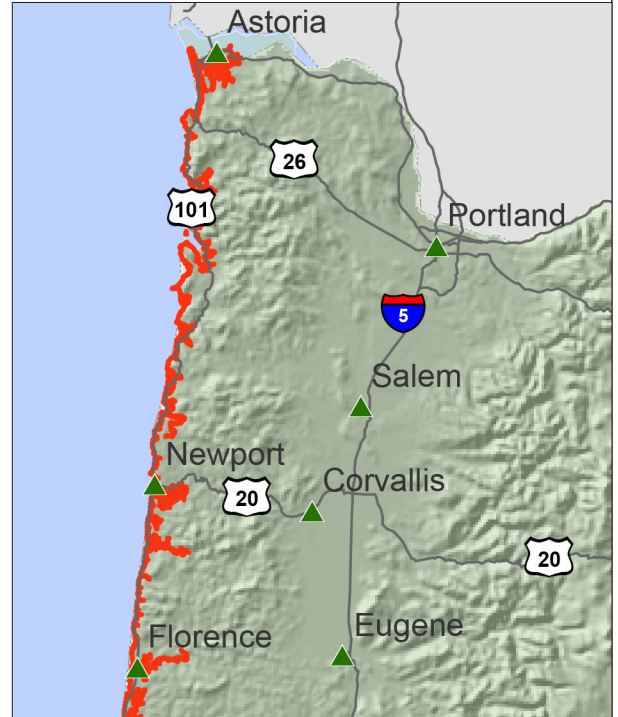
Waa maxay Tsunami?

Mararka qaarkood marka dhulgariir weyni ka dhaco meel u dhow xeebta, mowjado waaweyn oo biyo ah ayaa dhulka u soo baxa. Mowjadaha wuxuu joogoodu gaari karaa qiyaastii 40 feet (12 mitir); taasi oo qiyaastii u dhiganta guri saddex-dabaq ah.

Haddii uu dhulgariir ka dhaco Cascadia, magaaloyinka xeebaha ku yaala ayaa halis ugu sugan tsunami.

Haddii ay tani dhacdo, waxaa suuragal ah in dadku haystaan 15 daqiiqo oo kaliya ka dib marka gariirku joogsado in ay koraan dhul joogoodu sareeyo ama dusha sare ee dabaq dheer ka hor intaanay mowjaduhu soo gaarin dhulka. Saynisyahanada badankoodu waxay sheegayaan korida meel ugu yaraan joogeedu gaarayo qiyaastii 100 feet ama 30 mitir ay ku filan tahay in lagu badbaado.

Waxaa suuragal ah in tsunami ay dhulka socoto ilaa 1.5 mayl (sida ka muuqata calaamada guduudan).

Tsunami ma ka dhici doontaa Portland? Maya!

Portland aad bey uga fog tahay Badda si ay u soo gaarto khatarta tsunami. Portland oo kale, sida Salem iyo Eugene, waxay ku yaalaan doxada Willamette Valley, waxayna qiyaastii 60 mayl u jiraan xeebta. Waxaa jira buuro kala duwan uu u dhexeeya doxada iyo xeebta. Wey ka fog tahay xeebta aadna wey uga saraysaa in wax mowjado ahi soo gaaraan.

Ma ka badbaadi doonaa dhulgariir weyn?

Meelaha qaarkood, sida faras magaalaha Portland iyo webiyada agtooda, waxaa laga kor dhishay dhul jilicsan sidaa darteed waxaa suuragal ah in ay aad u gariiraan. Qaarka mid ah xaafadaha waxaa laga kor dhishay meel dheer oo taraarax ah iyadoo gariirku keeni karo in dhul go.

Degaannada dhanka bari ka xiga Portland waxaa laga kor dhishay dhul adag, oo siman. Kuwan waxaa suuragal ah in ayna aad u gariirin, iyadoo laga yaabo in ay jirto halis aan aad u badnayn oo ah in la dhaawacmo.

Maxaa ku dhici kara in magaaladeena “Cascadia” marka dhulgariir yimaado?

Isgaarsiinta: Waxaa suuragal ah in taawarada telefoonka gacanta iyo khadadka telefoonka dhaawac soo gaaro. Waxaa laga yaabaa in ay adkaato in wicitaan la sameeyo, laakiin waxaa suuragal ah in la diro fariimaha telefoonka oo gaaban.

Safarka: Waxaa suuragal ah in buundooyinka iyo jidadka dusha mara ay burburaan ama dhaawac soo gaaro. Waxaa suuragal ah in ay jidadku burburaan ama uu dusha ka fuulo bulukeeti/jaajuur iyo waxyaalo kale. Waxaa suuragal ah in in garoomada diyaaradaha dhaawac soo gaaro. Waxaa suuragal ah in shidaalku yaraado.

Adeegyada kala duwan: Waxaa suuragal ah in bulaacada, tuubooyinka qaada biyaha iyo gaaska dabiiciga ah uu dilaac ku yimaado iyadoo laga yaabo in xarkaha korontadu ay soo dhacaan.

Dhismayaasha Dowladda: Dugsiyo badan iyo dhismayaashada kale ee dowladda waa kuwo duug ah. Waxaa suuragal ah in qaar ka mid ahi ay u adkeystaan gariirka iyadoo laga yaabo in aan la isticmaali karin marka dhulgariir weyni dhaco ka dib.

Daryeelka: Waxaa suuragal ah in isbitaalada dhaawac soo gaaro oo ay sidoo kalena mashquul noqdaan si ay qof kasta u caawiyaan. Dab-damiska, shaqaalaha gargaarka degdega iyo booliisku ma awoodi doonaan in ay qof kasta caawiyaan ama gaaraan xaafad kasta.

Kaalmada: Waxay qaadan kartaa maalmo badan in kaalmadu gaarto dadka baahida qaba, iyadoo qoysaska ka dhigaysa in ay ku tiirsanaadaan wixii cunto, biyo iyo xirfadaha gargaarka degdega ah ee ay haystaan. Laakiin marka kaalmadu timaado, qof kasta (iyada oo aan loo eegayn xaalada deganaansho) wuu u qalmi doonaa cuntada degdega ah, biyaha iyo hoyga.

Marka uu dhulgariir dhaco, maxaan sameeyaa?

Waxaa suuragal ah in ay dadku dareemaan dhaqdhaqaaq lama filaan ah, ka dibna gariir weyn kaasi oo socon kara 3 ilaa 6 daqiiqo.

Gudaha: Ku dhuumo miiska khaanadaha leh ama miiska caadiga ah hoostiisa, lugihiisa qabso, waxaanad sugtaa inta gariirku ka joogsanayo.

Sariirta gudaheeda: Halkaasi joog oo madaxaaga barkin kor saar.

Jidka: Ka fogow geedaha iyo dhismayaasha, ama gawaarida dhexdooda fariiso adigoo is gaabinaya si aad naftaada uga ilaaliso burburka muraayada iyo waxyaalaha kale ee laga yaabo in ay soo dhacaan.

Gaarigaaga dhexdiisa: Gaarigaag ku jir.

Wixii dheeraad ah: Booqo earthquakecountry.org

Sii qorshaynta

Saaxiibada, deriska, ama bulshooyinka diinta ku salaysani waxay samaysan karaan qorshe si uu midba midka kale u caawimo haddii uu dhulgariir dhaco. Qorshayaashu isku mid maaha. Halkan waxaa ku qoran su'aalaha qaarkood oo kaa caawinaya in aad hawsha bilowdo.

(Nuqul qorshahan uga samee qof kasta oo ku qoran liiska dadka aad la xiriirayso.

Hal nuqul ku dhaaf xirmada gargaarka degdega ah ee guriga, hal nuqul ku dhaaf shaqada sidoo kalena waxaad nuqul ku keydisaa kambiyuutarka.)

• • •

XUBNAHA KA TIRSAN QORSHAHAAGA DEGDEGA AH / YAAD RABTAA IN AAD LA XIRIIRTO?

Magaca _____

Telefoonka _____

Magaca _____

Telefoonka _____

Magaca _____

Telefoonka _____

Magaca _____

Telefoonka _____

Magaca _____

Telefoonka _____

Magaca _____

Telefoonka _____

Magaca _____

Telefoonka _____

Magaca _____

Telefoonka _____

Magaca _____

Telefoonka _____

Magaca _____

Telefoonk: _____

XUBNAHA KA TIRSAN QORSHAHAAGA DEGDEGA AH / YAAD RABTAA IN AAD LA XIRIIRTO?

(ayaa wali lagu jiraa)

Magaca _____

Magaca _____

Telefoonka _____

Telefoonka _____

Magaca _____

Magaca _____

Telefoonka _____

Telefoonka _____

Magaca _____

Magaca _____

Telefoonka _____

Telefoonka _____

HADDII AY XUBNUHU ISLA XIRIIRI KARI WAAYAAN, AYUU QOF KASTAA WICI KARAA OO MEEL FOG KU NOOL?

(Mararka qaarkood, waa suuragal in la waco meelaha degaanka ka baxsan marka telefoonada degaanku shaqayn waayaan.)

Magaca _____

Telefoonka _____

HALKEED KU KULMI DOONTAAN MARKA UU DHULGARIIRKU DHACO?

(**Talooyin:** meelaha gawaarida la dhigto ee beerta nasashada, kaniisada ama dugsigu ama meelaha kale ee bannaan ku yaala xaafadaada)

MAXAA KA HORJOOGSAN KARA XUBNAHA KA TIRSAN QORSHAHAAGA DEGDEGA AH IN AY KU KULMAAN GOOBTAN?

(**Talooyin:** ilme jooga goobta carruurta lagu daryeelo, waalidka oo ka shaqeeya dhinaca kale ee webiga)

MAXAY TAHAY IN DADKU SAMEEYAAN HADDII AY KU KULMI KARI WAAYAAN GOOBTAN?

(Talooyin: fariin u dir qofka lala xiriirayo ee degaankaaga ka baxsan, waxaad soo heshaan goob kale oo beddel ah oo lagu kulmo)

BAAHIYAHA GAARKA AH

Ma jiraa qof qorshahaaga ka tirsan oo qaba baahiyo la xiriira jirka iyo maskaxda? Taageero nooc ee ah ayaa laga yaabaa in uu u baahan yahay qofkani marka dhulgariirku dhaco?

DERISKA

Sidee baad ugu baahan kartaa? _____

Sidee bay kuugu baahan karaan? _____

LA SOCODKA

Qof kasta oo haysta telefoonka gacantu ma isku diiwaangeliyay helida digniinta degdega ah ee telefoonka lagu helo? **Booqo publicalerts.org**

Ayaa ka tirsan qorshahaaga oo Af-Ingiriisi wax kula xiriiri kara? *(Wakhti ayay qaadan doontaa in dowladdu wax caawiso iyadoo la isticmaalayo luqaddo kale.)*

Ayaa hubin doona in qorshahani uu ahaado mid cusub? _____

Waxaad samaysaa xirmo

Xirmada ay haystaan qoys kastaa way kala duwan tahay, laakiin waxaa jira su'aalaha qaarkood oo kaa caawinaya in aad go'aansato waxa aad ku darayso xirmadaada. Khubaradu waxay ku talinayaan in sahay ku filan la keydsado oo loogu tala galay muddo 14 maalmood ah.

BIYAHA

(Tilmaan: Khubaradu waxay ku talinayaan in uu qofkiiba haysto 14 gallons, hal gallon qofkiiba/maalintiiba.)

Imisa qof ayaa ku nool gurigeyga? _____

Biyo intee le'eg ayay tahay in aan kaydsano oo loogu tala galay muddo 14 maalmood ah? _____

(Tilmaamo: Waxaad dhalooyinka soodhaha ee la isticmaalay ku dhaqdaa biyo warankiilo/bilij leh, ka dibna ka buuxi biyaha tuubada/qasabada. Biyaha tuubadu/qasabadu waa kuwo badbaado leh in la cabo! Kulaylisada biyaha diiran lagu keydiyo sida caadiga ah waxay qaadaa 30 gallons oo biyaha la cabo ah.)

CUNTADA

Cuntooyinkee ayaad cuntaa oo ay nafaqadu ku badan tahay oo aanay ahayn in aad kariso?

(Talooyin: caano biyaha laga saaray ama caano booraha, digir qasacadaysan, kaluun qasacadaysan, hilib qasacadaysan, loos shiidan)

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

(Tilmaan: waxaad cuntaa cunto la keydiyay ka hor intaanay wakhtigoodu dhicin, ka dibna dib u xaree sahaydaada.)

DAAWADA

Ma jiraa qof u baahan daawada la isku qoro si looga fogaado waxyeelo halis ah oo timaada? _____

Muxuu dhakhtarkaagu sheegaa in aad samayso haddii ay daawadu kaa yaraato ama kaa dhammaato? _____

Ma jiraa qof ka tirsan qoyskaaga oo u baahan muraayadaha/okiyaalaha indhaha si uu wax u arko? _____

GARGAARKA DEGDEGA AH

Maxaad rabaa in ay ku jiraan xirmada gargaarka degdega ah?
(Talooyin: faashada la isku duubo, asbiriinka, "aspirin" gacmo gashiga la tuuro, waxyaalaha celiya jeermiska, suufka)

<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>
-------------------	-------------------

UBADKA

Ilmo ma leedahay?
Muxuu ilmuhu u baahnaan doonaa? *(Talooyin: caanaha caruurta "formula", xafaayadaha, waxyaalaha wax lagu tirtiro)*

<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>
-------------------	-------------------

XAYAWAANKA LA KORSADO

Ma leedahay xawayaanka la korsado?
Muxuu xayawaanka aad korsataa u baahnaan doonaa? *(Talooyin: cunto, hoggaan lagu xiro, sanduuq adag oo uu galo, diiwaanka tallaalka & sawir uu la sawiran yahay/ qofka leh)*

<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>
-------------------	-------------------

MAXAY KALE?

Halkan waxaa ku qoran liis weyn oo ah sahayda dadka qaarkiis ku darsadaan. Calaamadee waxyaalaha rabto in ay ku jiraan xirmadaada

- Warankiilo/bilij: Loogu tala galay wax nadiifinta (9 meelood oo biyo ah/1 meel oo ah warankiilo/bilij)
Loogu tala galay wax cabidda (1 gallon oo biyo ah /16 dhibcood oo warankiilo/bilij ah)
- Gasac furaha
- Jaakado diiran, koodhadhka roobka, sharabaadyo iyo nigisyo/kastuumooyin
- Kabo adag

SAHAYDA? (ayaa wali lagu jiraa)

- Gacmo gashi adag
- Maro wax lagu dado, bac wax la kor saaro, teendhooyin, bacaha qashinka oo waaweyn
- Toosh (tixgelinta sii tooshka gacanta la qabsado leh ama ka madaxa lagu xirto)
- Raadiyaha (tixgelinta sii raadiyaha gacanta la qabsado leh)
- Baateriyada
- Qalabka (dhujje “wrench” ama qabato “pliers”, bir wax lagu saaro, badeel/majarafad, mindida jeebka)
- Warqadaha (nuqulada Aqoonsiyada, warqada dhalashada ama warqadaha kale ee muhiimka ah ee aadan rabin in aad lumiso)
- Qalabka nadaafada/haweenku isku nadiifiyaan
- Madaadalada (buugaagta, shaxda, cayaaraha ama alaabta carruurta ku cayaarto)

(Tilmaan: Ha isku yimaadaan derisku, saaxiibadu ama bulshooyinka diinta ku salaysan si loo urruriyo lacagta loogu tala galay waxyaabaha qaaliga ah.)

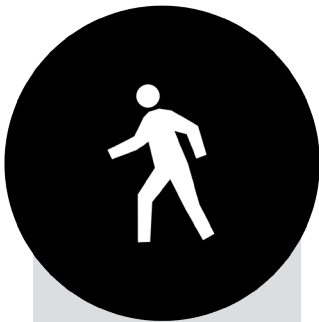
GURIGU MA KOOBAN YAHAY?

Kala hadal deriska, halka aad ku cibaadaysato ama xaruntaada bulshada waxyaalo ku saabsan samaynta meel la wadaago oo lagu keydiyo sahayda.

Degaanka Multnomah

Xafiiska Maamulka Masiibooyinka
503-988-6700
multco.us/em

DIBADA

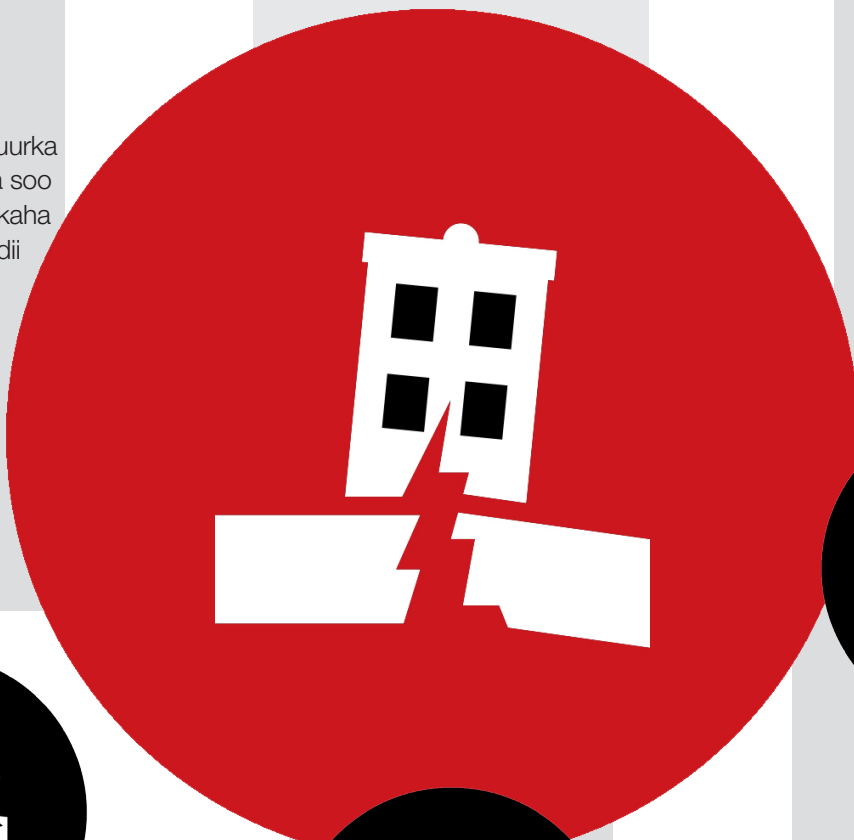
Ka fogow dhismayaasha, bulukeetiga/jaajuurka ama muraayada soo dhacaya iyo xarkaha korontada. Haddii aad ku sugan tahay faras magaalaha, oo aad qiyaastii dhowr feet u jirto dhisme dheer oo dabaq ah, ku gabo gudaha.

Marka dhulgariirku dhaco, halkeed joogi doontaa?

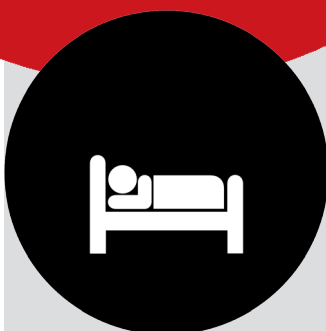
GAARIGAAGA DHEXDIISA

Iska ilaali buundooyinka iyo jidadka dusha mara. Joogso. Ku aadi bireegaaga. Waxaanad ku jirtaa gaariga.

XEEBTA

Waxaad aadaa dhul joogiisu sareeyo ama dusha sare ee dhisme (ugu yaraan joogiisu yahay qiyaastii 100 feet). Mowjada tsunami waxay dhici kartaa daqiiqo gudahood.

SARIIRTA GUDAHEEDA

Ha dhaqdhaqaaqin. Madaxaaga barkin kor saar, waxaanad sugtaa inta gariirku ka joogsanayo.

GUDAHA

Dibada ha u bixin, ama ha isticmaalin jaranjarooyinka ama wiishashka inta gariirku ka joogsanayo.

Miiska caadiga ah ama miiska khaanadaha leh hoos gal oo halkaasi joog.

Miis caadi ahi ma jiro miyaa? Adigoo isgaabinaya waxaad aadaa derbi gudaha ku yaala dhiniciisa, qol geeskiisa ama meel ka dambaysa alaabta guriga.